

1) Αἶξ μεγάλης ἡλικίας πολλαχ.: Ἐφάγαμε γκισόσα βραστή με φλουσκούνι, νὰ γλείφης τὰ δάχτυλά σου Πελοπν. (Δάρα Ἀρκαδ.) Ἐσφαξα μιὰ γκισόσα Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Αὐτὴ ἡ γκισόσα δὲ θὰ βράσ' οὔτι αὐρίου Ἡπ. || Παροιμ. Κάλλια γισόσα καὶ κρασί παρὰ κίνα καὶ ρεβέδι (ἡ πτωχεία συνοδευομένη ὑπὸ καλῆς ὑγείας εἶναι προτιμότερα τοῦ μετὰ κακῆς ὑγείας πλούτου) Πελοπν. || Ἄσμ.

Παίρνουν φαῖ μιὰ σ'κωταριά, γισόσα μιὰ παλιογίδα,
ὄρκο σὰς κάνω 'ς τὸ Θεό, χειρότερη δὲν εἶδα

Ἡπ. Συνών. γερόγίδα, γεροντόγίδα. β) Ψητὸν αἰγίου κρέας (ἐξ αἰγὸς μεγάλης ἡλικίας) Ἡπ. Πελοπν. (Βραχν. Μεσσην.) Στερελλ. (Φθιώτ.) 2) Ὑβριστικῶς γυνὴ δυσειδῆς μεγάλης ἡλικίας καὶ ἀμαρτωλοῦ πολλάκις παρελθόντος σύνθηθ.: Βρὲ τὴ γκισόσα ποὺ βγήκε γιὰ γαμπρό! Παντρεύτηκε τὴ γκισόσα καὶ λάδωσε τ' ἀντερά του σύνθηθ. Δὲν τηρεῖς ποὺ στολίστηκε ἡ γκισόσα, γιὰ νὰ πάη 'ς τὸ πανηγύρι! Πελοπν. (Δάρα Ἀρκαδ.) Συνών. κατσικόγρια, τραγόγρια. 3) Ἡ αἶξ ἀδιακρίτως ἡλικίας ἐνιαχ. Συνών. γίδα.

γκισσόγιδο τό, Ἡπ. — Χ. Χρηστοβασ., Διηγ. στάνης, 30.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γκισόσος καὶ τοῦ οὐσ. γίδι.

Αἶξ ἔχουσα μέλαν τρίχωμα ἐπὶ τῆς ράχews καὶ τῶν πλευρῶν, λευκὸν ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ καθέτους λευκὰς λωρίδας ἐπὶ τοῦ προσώπου Πβ. γκισόσος.

γκισσοκάνουτος ἐπιθ. ἐνιαχ. Θηλ. γκισσοκάνουτα Μακεδ. Οὐδ. γκισσοκάνουτου Θεσσ. (Συκαμν.)

Ἐκ τῶν ἐπιθ. γκισόσος, εἰς τὸ ὅπ. καὶ γκέσος, καὶ κανοῦτος.

Ἐπὶ αἰγῶν, τεφρόχρους μὲ ἐρυθρωπὴν κοιλίαν ἢ τράχηλον καὶ ράχιν.

γκισσόλαγος ἐπιθ. ἐνιαχ. Θηλ. γκισσόλαγια Στερελλ. (Δεσφ.) γκισσολάγια Ἡπ. (Παραμυθ.)

Ἐκ τῶν ἐπιθ. γκισόσος καὶ λάγος.

1) Ἐπὶ αἰγός, μελανόθριξ μὲ ἐρυθρωπὴν κοιλίαν Στερελλ. (Δεσφ.) 2) Αἶξ μελανόθριξ μὲ καστανοκιτρίνην ἢ λευκὴν κοιλίαν Ἡπ. (Παραμυθ.)

γκισσόλιγρος ἐπιθ. ἐνιαχ. Θηλ. γκεσολίγρα Πελοπν. (Δημητσάν.)

Ἐκ τῶν ἐπιθ. γκισόσος, εἰς τὸ ὅπ. καὶ γκέσος, καὶ λίγρος.

Ἐπὶ αἰγῶν, μελανόθριξ καὶ κατὰ μέρη ἐρυθρωπὴ.

γκισόσος ἐπιθ. γκέσος Ἡπ. (Ἑλληνικ. Μαργαρ. κ.ά.) Πελοπν. (Βλαχοκερ. Δημητσάν. Κερπιν. Μεγαλόπ.) γκέσους Ἡπ. (Κουκούλ.) Θεσσ. (Ἀρματολικ. Μελιβ. Μοσχᾶτ. Μυρόφυλλ.) Μακεδ. (Βελβ. Βλάστ. Βόιον Γήλοφ. Γρεβεν. Δασοχώρ. Δεσκάτ. Καστορ. Κοζ. Λόφ. Μοσχοπόταμ. Νάουσ. Σιάτ. Φυτ. Χαλκιδ. κ.ά.) Προπ. (Μαρμαρ.) Στερελλ. (Ἀστακ. Ἀχυρ. Γραν. Φθιώτ. κ.ά.) γέσους Ἡπ. (Ἰωάνν.) Θεσσ. (Καλαμπάκ. Συκαμν.) Στερελλ. (Εὐρυταν.) γέσους Μακεδ. (Βόιον Μοσχοπόταμ.) γκισόσος Βιθυν. Ἡπ. (Δρόβιαν. Λάκκα Σούλ. Μαργαρ. Ραδοβύζ.) Μῆλ. Πελοπν. (Ἀναβρ. Ἀχαῖα Ἀργολ. Βλαχοκερ. Βούρβουρ. Βραχν. Δάρα Ἀρκαδ. Δημητσάν. Καλάβρυτ. Κατσουλαίικ. Κλειτορ. Κουνουπ. Λεῦκτρ. Μαζαίικ. Μεσσην. Πιάν. Σαηδόν.

Τριφυλ. Φεν. κ.ά.) Στερελλ. (Φθιώτ.) Ψαρ. γισόσος Πελοπν. (Γέρμ. Μάν. Οἴτυλ. Πλάτσ. κ.ά.) γκισόσους Ἀλόνν. Εὐβ. (Ἀγία Ἀνν. Στρόπον.) Ἡπ. (Κόνιτσ. Κούρεντ. Λάκκα Σούλ. Μελιγγ. Πρέβ. Φροσ. κ.ά.) Θεσσ. (Ἄγιος Θεόδωρ. Ἀμπελ. Τρίκερ. κ.ά.) Θράκ. (Μαῖστρ.) Μακεδ. (Ἀρκοχώρ. Ἀρν. Βελβ. Βλάστ. Βέρ. Δαμασκ. Στάν.) Στερελλ. (Ἄγιος Κωνσταντ. Αἰτωλ. Δεσφ. Καλοκοπ. Μαλεσ. Ναύπακτ. Παρνασσ. Σιβ. Σπάρτ. Φθιώτ. Φωκ. κ.ά.) γισόσους Ἡπ. (Ἰωάνν.) Σάμ. Σκόπ. Στερελλ. (Καρπεν.) γόσος Πελοπν. (Κάμπος Λακων.) τξόσος Πελοπν. (Καρδαμ. Ξεχώρ. Σαηδόν.) γκισόσος Πελοπν. (Ἡλ. Καλάβρυτ. Λάμπ.)

Ἐκ τοῦ Κουτσοβλ. *gesu* = ὑπέρυθρος. Οἱ διὰ τοῦ γκισό — ἀρχόμενοι τύποι κατ' ἐπίδρασιν καὶ τοῦ οὐσ. γκισόσα. Πβ. Ρουμκν. *ghios* = βοῦς ἔχων λευκὰ κέρατα.

1) Συνήθως ἐπὶ αἰγῶν καὶ ἐνίοτε ἐπὶ ἡμιόνων, κυνῶν καὶ προβάτων, ὁ ἔχων σῶμα σκοτεινοῦ χρώματος μετὰ λωρίδων ἢ κηλίδων ὑπερύθρων πολλαχ.: Ἀμα 'ς τοῦ ἄλλου σῶμα ἐν' μαῦρα τὰ γίδια κί 'ς τὴν ἑλὶά κόλλ'να, τὰ λέμι γκισόσα Στερελλ. (Φθιώτ.) Γκέσα λέγιτι ἡ μαῦρ' γίδα π' ἔχ' δυὸ κουκκινουπὲς γραμμὲς 'ς τὸν γκλιέφαρον (=μέτωπον) Θεσσ. (Μελιβ.) Ἐχουμι πολλὰ σκέδια γκέσις γίδις Μακεδ. (Δεσκάτ.) β) Γενικῶς ὁ ἔχων σῶμα ὑπέρυθρον, καστανὸν ἐνιαχ.: Οἱ γκέσις εἶνι καλὴ ράτσα, βγάν'ν πουλὺ γάλα κί τ'ς ἔχουμι μαννάρις 'ς τὰ σπίτια Μακεδ. (Δασοχώρ.) Τοῦ γέσου γίδ' ἔρχιτι σὰ λίγον καστανὴ Μακεδ. (Βόιον) 2) Ἐπὶ τῶν ὡς ἄνω ζῶων, ὁ ἔχων βασικῶς μέλαν τὸ σῶμα, ὑπόλευκον δὲ ἐν ἡ καὶ περισσότερα μέρη τοῦ σώματος αὐτοῦ πολλαχ.: Γκισόσα γίδα - γκισόσο τραγὶ πολλαχ. Ἡ γέσους ἡ θ'κὸς μ' εἶνι τρία χροινῶ κί δὲ φέ'ει οὔτι μέρα ἀπ' τὰ γιδουμάδρια (φέ'ει = φεύγει) Μακεδ. (Δεσκάτ.) Ἀτιμ' γίδα αὐτεῖν ἡ γκέσα Στερελλ. (Ἀχυρ.)

Ἡ λ. καὶ ὡς ὄν. ζῶου ὑπὸ τοὺς τύπ. Γκισόσος ὄν. τράγου ἢ κυνὸς Ἡπ. (Μαργαρ. κ.ά.) Γκισόσους ὄν. κυνὸς Ἀλόνν. Γισόσης ὄν. ὄνου Μέγαρ. Γκισόσους ὄν. ἵππου Μακεδ. (Θεσσαλον.) Γκέσους ὄν. κυνὸς Στερελλ. (Ἀκαρναν.) Θηλ. Γκέσα ὄν. ἡμιόνου Εὐβ. (Ἀγία Ἀνν.) Ἡπ. (Κόνιτσ.) Γέσα ὄν. αἰγὸς Κεφαλλ. Γέσω ὄν. ἡμιόνου Θεσσ. οὐ. Γκέσου ὄν. ὄνου Μακεδ. (Καστορ.) Γκισό ὄν. τράγου Πελοπν. (Καλάβρυτ.), ὡς ἐπών. ὑπὸ τὸν τύπ. Γκέσας Μακεδ. (Βλάστ.), ὡς παρωνύμ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γκέσος Πελοπν. (Λαγκαδ.) καὶ ὡς τοπωνύμ. ὑπὸ τοὺς τύπ. 'Σ τοῦ Γκέσου Ἡπ. (Κόνιτσ.) Τ' Γκέσ' τοῦ Μαντρί Μακεδ. (Γαλατ.)

3) Οὐδ. πληθ. οὐσ. ὑπὸ τὸν τύπ. γκισόσα, εἶδος φασιόλων Ἡπ. (Θεσπρωτ.) Συνών. βλ. εἰς λ. γκισόσοφάσολο.

γκισσούλης ἐπιθ. Ἡπ. (Μαργαρ. κ.ά.) γκεσούλης Ἡπ. (Αὐλότοπ. Θεσπρωτ. Κωστάν.) — Χ. Χρηστοβασ., Διηγ. στάνης 6, 40, 190 Διαγων., 35 γκισούλ'ς Ἡπ. (Δωδών. Κούρεντ. Μελιγγ. κ.ά.) Θεσσ. (Συκαμν. Κρυόβρ.) Μακεδ. (Βόιον Δεσκάτ. Καστορ. Κοζ.) Στερελλ. (Σπάρτ.) γκισούλ'τ'ς Μακεδ. (Γρεβεν.) Ἡπ. γισούλ'ς Ἡπ. (Δωδών. Ἰωάνν.) γκισουσίλ'ς Ἡπ. (Ἀρτοπ.) Μακεδ. (Νάουσ.) Προπ. (Μαρμαρ.) Θηλ. γκισούλου Ἡπ. (Κούρεντ. κ.ά.) Οὐδ. γκισούλ' (Ζαγόρ. κ.ά.) Θεσσ. (Κρυόβρ. Συκαμν.) γκεσουλίκο Ἡπ. (Μαργαρ.)

Ὑποκορ. τοῦ ἐπιθ. γκισόσος διὰ τῆς καταλ. -οῦ λης.

Ἐπὶ κυνός, μελανόθριξ μὲ στῆθος καὶ κοιλίαν λευκοῦ ἢ φαιοῦ χρώματος ἐνθ' ἄν. β) Ὄνομα κυνὸς ἔχοντος τὸ ἀναφερθὲν χρῶμα ἐνθ' ἄν.: Ἐτρεχε ὁ Γκεσουλῆς κί ἀγλειφε τὰ

γαλοτύρια "Ηπ. (Αυλότοπ.) 'Ο Γκισούλ'ς φ'λάγ' τὰ πρόβατα καλύτερα κι ἀπὸν ἄνθρουπον Θεσσ. (Συκαμν.) Τ' ὄνομα τοῦ Γκεσουλή ἔχουν ὅλα τὰ σκυλλιά πού 'ναι 'ς τὸ κορμὶ μαῦρα καὶ ἄσπρα 'ς τὸ λαιμὸ καὶ 'ς τὴν κοιλιά Χ. Χρηστοβασ. Διαχων., 35 Τὰ τρία μας σκυλλιά, ὁ Μούργκας, ὁ Γκεσουλήλης κι ὁ Τραχήλης Χ. Χρηστοβασ. Διηγ., στάνης, 40.

'Η λ. καὶ ὡς ἐπὼν. ὑπὸ τὸν τύπ. Γκεσουλήης "Ηπ.

γκισσούλικος ἐπίθ. ἐνιχ. γιουσούλ'κους Μακεδ. (Κοζ.)

'Εκ τοῦ γκισσούλικος, οὐδ. τοῦ ἐπιθ. γκισσούλης.

'Επὶ κυνός, μελανόθριζ με ἐρυθράς ἀποχρώσεις εἰς τὴν κοιλίαν καὶ τὴν ρῖνα ἔνθ' ἄν.

γκισσοφάσολο τό, "Ηπ. (Σουλ. Φροσ.)

'Εκ τοῦ ἐπιθ. γκισόσος καὶ τοῦ οὐσ. φασόλι.

Ποικιλία φασιόλων μικροῦ μεγέθους καὶ σκούρου χρώματος. Συνών. γκισόσος 3, γυφτοφάσολο, λεῖανοφάσολο, Σμυρναίικο.

γκιότσι τό, Μ. Χουρμούζ., Μαλακ., 53 — Λεξ. Περίδ. Βυζ. Μπριγκ. Πρω. Δημητρ. γκιότσ' Θράκ. ('Αδριανούπ.) Προπ. (Μηχαν.) γιότσ' Θράκ. (Σαρεκκλ.) — Π. Παπαχριστοδ., Θρακ. ἡθογραφ., 3, 92 γκιότσι Θράκ. (Σηλυβρ.) γιότσι "Ανδρ.

'Εκ τοῦ Τουρκ. gōç = μετοίκησις.

Μετοίκησις, ἀλλαγὴ κατοικίας καὶ ἰδίᾳ ἡ κατὰ τὸ θέρος γινομένη πρὸς παραθερισμόν, ὁ παραθερισμὸς ἔνθ' ἄν.: Κάνω γκιότσι (μετοικῶ) Λεξ. Βυζ. Δημητρ. "Εκαμε τὸ γκιόσι του (μετέβη πρὸς παραθερισμόν) Θράκ. (Σηλυβρ.) "Ηρθανε νὰ κάμουνε γιότσι "Ανδρ. 'Σ τὴ Χαρταλιμὴ ἔκαμε γκιότσι ἐφέτος Μ. Χουρμούζ., ἔνθ' ἄν. β) Συνεκδ., ἡ ὑπὸ μετακόμισιν οἰκοσκευὴ Θράκ. (Σαρεκκλ. Σηλυβρ.) — Π. Παπαχριστοδ., ἔνθ' ἄν. — Λεξ. Πρω. Δημητρ.: Οἱ Θρακιῶτες δέονται τὰ γκιότσια τους, χαιρετοῦν τὰ παρθένα βουνά τους Π. Παπαχριστοδ., ἔνθ' ἄν.

γκιού μόρ. ἐνιχ. γιού Κρήτ. (Κατσιδ.)

Λέξις πεποιημένη.

"Εκφρασις δηλοῦσα τὸν ἀκατάληπτον ψῖθρον: "Εγροίκουνα κ' εἶχανε τόσο γιού-γιού, μὰ δὲν ἐκατάλαβα εἶδα λέγανε Συνών. ψι-ψι, ψο-ψο.

γκιουβέξι τό, ἄκλ. Λεξ. Βυζ. γιουβέξ' Θράκ. ('Αδριανούπ.) 'ουβέξ' Θράκ. ('Αδριανούπ.) κιουβέξ-ζιν Κύπρ. κιουβέξιν Κύπρ. κιουβέξιν Λυκ. (Λιβύσσ.)

'Εκ τοῦ Τουρκ. gūvez = λαμπρὸν ἐρυθρὸν χρώμα.

1) Τὸ χρώμα τοῦ βυσσίνου Κυπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) — Λεξ. Βυζ.: "Εζήτησεν τοῦ βασιλέα νὰ τῆς δώσουν ἕνα κομ-μάτιν βελούδο κιουβέξ-ζιν (ἐκ παραμυθ.) Κύπρ. Συνών. βυσσινί. 2) 'Ο καρπὸς τῆς βυσσινέας Θράκ. ('Αδριανούπ.) Συνών. βύσσινος.

γκιουβεντίζω 'Ιων. (Βουρλ.) γκιουβεντίζον Μακεδ. (Βογατσ. Πάγγ.) κ.ά. γιουβεδίζον Θράκ. (Κομοτ. Σαρεκκλ.) Μέσ. κιουβεντίν-νουμον Λυκ. (Λιβύσσ.)

'Εκ τοῦ Τουρκ. gūvenmek = βασιζομαι.

1) 'Ενεργ. καὶ μέσ., στηρίζομαι, βασιζομαι Θράκ. (Κο-

μοτ. Σαρεκκλ.) 'Ιων. (Βουρλ.): Ποῦ θὰ γκιουβεντιστῇ ἡ τράπεζα, νὰ μὲ δώσ' δάνειο; 'Ιων. Γκιουβεντίστηκε 'ς τὴ σεργιανὰ του (τὰ χρηματικὰ κεφάλαια) Βουρλ. 'Σ τὴ babā τ' τοῦ βιὸ γιουβιδίξ' (βιὸς = περιουσία) Σαρεκκλ. Σὶ τί γιουβιδίξισι; Κομοτ. 2) 'Ενεργ. λαμβάνω θάρρος, τολμῶ, ἀποφασίζω Μακεδ. (Πάγγ.): Δὲ γκιουβεντίζον νὰ σπείρουν 3) 'Ενεργ. καὶ μέσ. 'Επαίρομαι, καυχῶμαι Λυκ. (Λιβύσσ.) Μακεδ. (Βογατσ.): Τί, ἀρέ, γκιουβεντίξισι; Βογατσ. Συνών. ἀλαζονεύομαι, καυχέμαι, περηφανεύομαι, φουσκώνω.

γκιουβετζιλές ὁ, Λεξ. Βυζ. Περίδ. Π. Βλαστ. 484 γιουβετζιλές Α. Ρουμελ. (Φιλιππούπ.) γκιουβετζουλές Λεξ. Περίδ. Λεγρ. Μπριγκ. τζεβιτζιλές Λεξ. Περίδ.

'Εκ τοῦ Τουρκ. gūherçile = ντρινὸν κάλιον.

Νιτρικὸν κάλιον, νίτρον. Συνών. λατρώνι, σαλνίτρι.

γκιουβέτσα ἡ, ἐνιχ. γβ'βέτσα Θράκ. (Αὐδήμ. Κοσμ.) Μεγεθ. τοῦ οὐσ. γκιουβέτσι.

1) Μέγα γκιουβέτσι 1, τὸ ὅπ. βλ., Θράκ. (Αὐδήμ.)

2) Μικρὸν πῆλινον δοχεῖον φαγητοῦ Θράκ. (Κόσμ.)

γκιουβετσάδα ἡ, σύνθηθ. γκιουβιτσάδα "Ηπ. (Ζαγόρ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. 'Ακαρναν.)

'Εκ τοῦ οὐσ. γκιουβέτσι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άδα (II)

'Ωραῖον καὶ ἄφθονον γκιουβέτσι 2, τὸ ὅπ. βλ., σύνθηθ.: Σήμερα θὰ φτιάξω γκιουβετσάδα. Εἶχαμε γκιουβετσάδα καὶ καλὸ κρασί σύνθηθ. || Ποίημ.

Θὰ φᾶμε τὴν καλύτερη τοῦ κόσμου γκιουβετσάδα Γ. Σουρῆς, Ρωμ. ἀρ. 166.

γκιουβετσάκι τό, σύνθηθ.

'Υποκορ. τοῦ οὐσ. γκιουβέτσι.

1) Τὸ δι' ἑν ἄτομον παρεσκευασμένον γκιουβέτσι 2, τὸ ὅπ. βλ., σύνθηθ.: Αὐτὸς ὁ λιγούρης ἔφαγε τὸ καταπέτασμα καὶ τώρα ὀρέγεται γκιουβετσάκι. Αὐτὴ ἡ ταβέρνα φημίζεται γιὰ τὰ γκιουβετσάκια τῆς σύνθηθ. 2) Γκιουβέτσα 2, τὸ ὅπ. βλ.

γκιουβέτσι τό, κοιν. γκιουβέτθ' Εὐβ. (Αἰδηψ.) "Ηπ. (Ζαγόρ.) Θεσσ. Θράκ. ('Αδριανούπ.) Μακεδ. (Βλάστ. Δοξᾶτ. Κοζ.) Πόντ. Στερελλ. (Αἰτωλ. 'Ακαρναν. Φθιώτ.) γιουβέτσ' Θράκ. (Αἶν.) Σάμ. (Κοκκάρ.) γκιουβέτσ' Μακεδ. (Σέρρ.) γκιουβέτσ' Μακεδ. (Ροδολίβ.) γιουβέτσι σύνθηθ. γιουβέτσ' Εὐβ. ('Αγία "Ανν.) Λέσβ. Μακεδ. (Βόιον) Προπ. (Πάνορμ.) γιουβέτξι Κρήτ. κ.ά. γιοβέτξ' Σάμ. (Μαραθόκ.) γουβέτσι Πελοπν. (Μάν.) γκιβέτσ' Θράκ. ('Ελληνοχώρ. Καρωτ.) Μακεδ. (Βλάστ. Βόιον Γαλατ. Δαμασκ. 'Εράτυρ.) Στερελλ. ('Αρτοτ. Χρισ.) γκιβέτθ' Πόντ. (Τραπ.) γβ'βέτσ' "Ηπ. (Βίτσα. Κουκούλ.) Θράκ. ('Αδριανούπ. Αὐδήμ. Καβακλ.) γβ'βέτσ' Θράκ. (Αἶν.) κιβέτξ' Πόντ. (Τραπ.) γιβέτσι Κυκλ. (Δονοῦς.) γιβέτξ' Κρήτ. κιουβέτσι Προπ. (Μαρμαρ.) κιουβέτθ' Πόντ. (Τραπ.) κιουβέτσιν Λυκ. (Λιβύσσ.) κιουβ-βέτσιν Μεγίστ. ντουβέτσι "Ηπ. (Πωγών.) ντ'βέτσ' Στερελλ. (Γαλαξ.) τζουβέκι Μέγαρ. Πελοπν. ('Ανδρίτσ. Κουνουπ.) κ.ά. τζουβέξ' Μακεδ. (Θεσσαλον.) τσουβέκι Πελοπν. (Μεσσην.)

'Εκ τοῦ Τουρκ. gūterç = πῆλινον δοχεῖον.

1) 'Αβαθὲς σκεῦος, ἰδίᾳ πῆλινον, πρὸς ὄπτησιν φαγητῶν

